

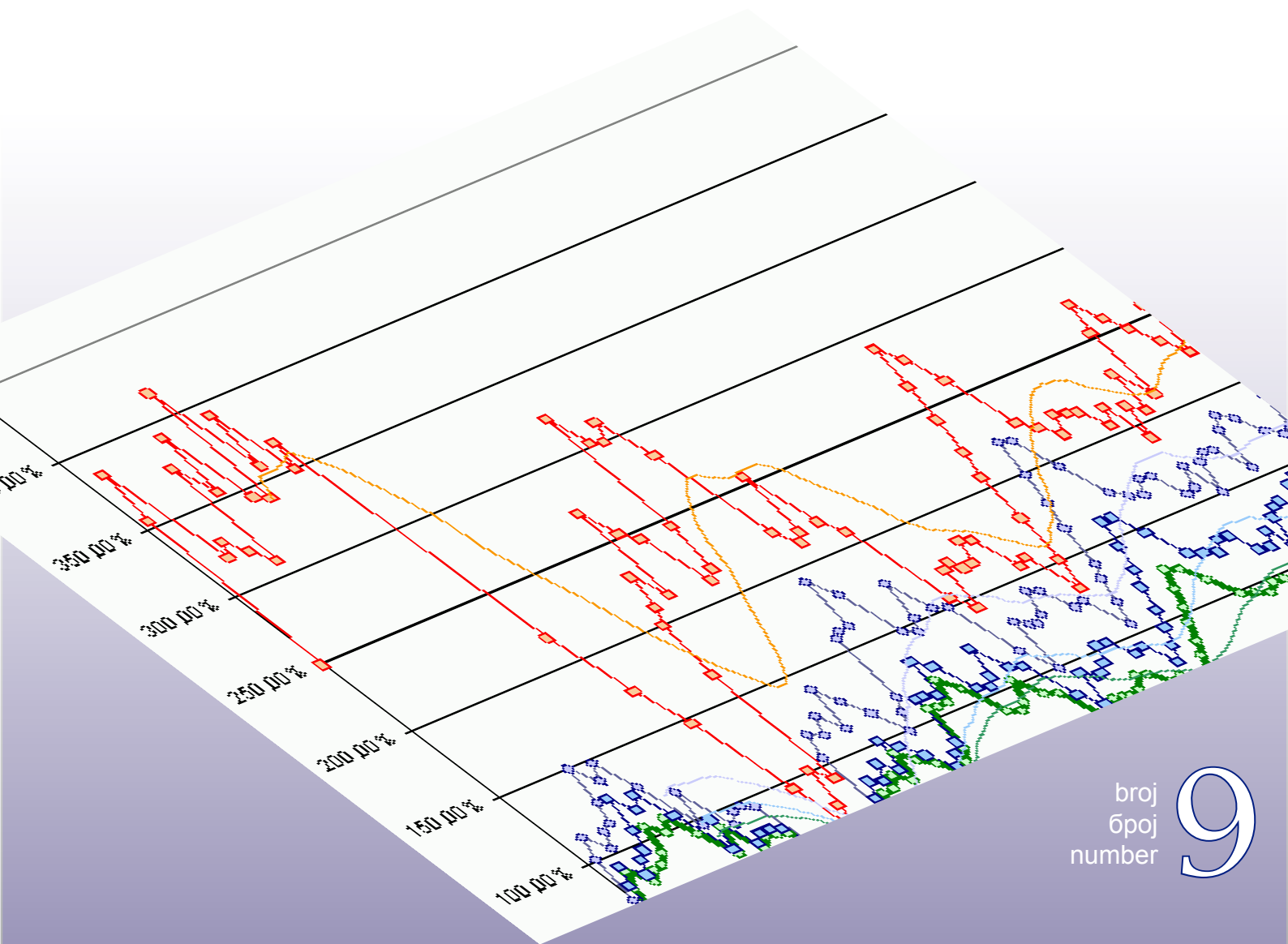
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje



Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за индиректно
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten



broj
број
number

9

Уз овај број...

За нама је четири мјесеца примјене пореза на додату вриједност (ПДВ). Због специфичности преласка са система пореза на промет на систем ПДВ-а, те због карактеристика система ПДВ-а као таквог још је рано давати коначне оцјене првих ефеката примјене ПДВ-а. Овај број је тематски број посвећен ефектима ПДВ-а у првом кварталу 2006.г. Дата је анализа ефеката увођења ПДВ-а на приходе од индиректних пореза, те на кретање увоза и извоза у прва три мјесеца 2006.г. Одјељење за макроекономску анализу ће редовно пратити кретање наплате индиректних пореза у земљи и кретање робне размјене са иностранством.

Како редовно извјештавамо, систем електронског мјесечног извјештавања о приходима и расходима свих нивоа управе је у функцији. У складу са препоруком фискалних власти БиХ и институција међународне заједнице велики број кантона и општина благовремено доставља мјесечне податке о приходима и расходима.

У овом броју први пут од успоставе система дајемо консолидоване извјештаје за кантоне чији су подаци комплетирано за прва два мјесеца 2006.г. Комплетност података на нивоу кантона подразумијева да су мјесечне податке о приходима и расходима доставили и кантон и све општине које припадају кантону. Комплетност података на нивоу Федерације БиХ подразумијева да су сви кантони и све општине доставиле податке. Определили смо се за парцијалну консолидацију у односу на дати степен комплетности података. Одјељење је припремило за све извјештајне јединице и компаративне извјештаје о мјесечном извршењу буџета у односу на буџете 2006. и извршења 2005.г. Ови извјештаји, уколико су претходно достављени подаци о извршењу буџета и буџети за 2005. и 2006. г., од овог мјесеца могу се директно преузети са Интернет странице Одјељења www.oma.uino.gov.ba. у дијелу којем имају приступ извјештајне јединице на бази додијељених лозинки. Одјељење је у могућности да изради и друге извјештаје на основу захтјева општина и кантона.

Док се не стекну услови за објаву мјесечних консолидованих извјештаја за општу владу која укључује све нивое управе наставићемо са објавом мјесечних консолидованих извјештаја по истом систему извјештавања као и у 2005.г. У овом броју дајемо консолидоване извјештаје који укључују фискалне операције државе, ентитета, Брчко Дистрикта и јединственог рачуна УИО за период јануар - март 2006. године.

мр.сц. Динка Антић
шеф Одјељења – супервизор

Садржај:

Ефекти увођења ПДВ-а: анализа наплате индиректних пореза у I кварталу 2006	2
Ефекти увођења ПДВ-а: анализа робне размјене у I кварталу 2006	5
Консолидовани извјештаји: општа влада	11
Консолидовани извјештаји: кантони	14
Из активности Одјељења	16

превео: Един Смаилхоџић

Ефекти увођења ПДВ-а: анализа наплате индиректних пореза у I кварталу 2006

(приредила: Динка Антић)

Увод: Примијењена методологија

Анализа наплате индиректних пореза заснива се на сљедећим полазиштима:

- посматрана је укупна наплата и наплата по главним врстама прихода за I квартал у периоду 2002-2006
- анализирају се укупно наплаћени индиректни порези без обзира на ниво владе који је извршио наплату (УИО или ентитетске владе)¹
- на порез на додату вриједност, наплаћеном у 2006.г., додат је заостали порез на промет наплаћен од стране ентитета и Брчко Дистрикта у 2006.г.
- у мјесецу марту 2006.г. исказана је нето наплата ПДВ-а.

Бруто наплату ПДВ-а чини наплата ПДВ-а на увоз, наплата по ПДВ пријавама и други случајеви једнократне или принудне наплате ПДВ-а. Нето наплата ПДВ-а се добије након умањења бруто наплате за износ исплаћеног поврата. Поврат се реализује из средстава резерви са јединственог рачуна УИО у року од 30 дана од подношења пријаве. Право на поврат у новцу имају извозници уз одређене Законом прописане услове. Остали обвезници имају право на порески кредит. Порески кредит и поврат у новцу се на различит начин одражавају на готовински ток на јединственом рачуну. Оно што је важно истакнути јесте да се **обе врсте поврата одражавају на будући прилив.**

Систем ПДВ-а у БиХ почива на мјесечној пријави која се подноси за мјесец "т" у мјесецу "т+1". Поврати у новцу се исплаћују у мјесецу "т+2" и рефлектују се као одлив готовине са јединственог рачуна, а право на порески кредит се реализира у мјесецу "т+2" као умањење текућег прилива за тај мјесец. **Постоји временски размак од два мјесеца од пријаве до реализације поврата / кредита који уједно значи и "одложено дјеловање" на готовински ток.** Ово увелико отежава анализе уколико се компарира готовински ток и аналитика прихода са аналитичком евиденцијом пријава ПДВ-а и може да замагли стварне тенденције и доведе у заблуду кориснике извјештаја.

Одјељење за макроекономску анализу **базираће анализе на подацима о стварном нето готовинском току** у извјештајном мјесецу / кварталу, а исказани подаци о повратима и пореским кредитима су добра референца за израду прогноза будућег кретања наплате ПДВ-а. Треба имати у виду да исказани поврати и кредити представљају потраживања са стране обвезника, а са стране државе обрачунате обавезе, које могу или не морају да се у цијелости и измире, јер увијек постоји одређени проценат превара или грешака код испуњавања пријава. Чак иако се и исплате у цијелости због законских обавеза УИО и државе, након контролних акција УИО могуће су накнадне корекције поврата и кредита уколико се установе погрешке. Све то ће имати одраза на наплату тек у мјесецу у којем се корекција и направи.

Стога, мјесеци јануар и фебруар 2006. не могу бити репрезентативни мјесеци за мјесечне анализе, јер у јануару имамо само ПДВ-е на увозе, а у фебруару и уплаћени ПДВ-е по основу јануарских пријава. Ово у великој мјери утиче и на кварталну анализу ПДВ-а, јер први "нормалан" мјесец јесте март 2006.г. у којем имамо све фазе ПДВ-е циклуса: увозни ПДВ-е, пријаву и поврате. Износ наплате ПДВ-а у марту је коригован исплатом поврата ПДВ-а извозницима који је пријављен у јануарској пријави.

¹ више о проблему извјештавања о наплаћеним индиректним порезима у првој години ПДВ-а у Билтену бр. 7

А. Анализа укупне наплате:

У марту 2006. године у БиХ је наплаћено укупно 326 мил КМ индиректних пореза², што представља 8,9% годишњег плана наплате или за скоро 30% више него у истом мјесецу 2005.г. Посматрајући наплату у I кварталу 2006.г. у односу на исти квартал 2005.г. у прва три мјесеца 2006.г. **наплаћено је 41% више индиректних пореза** него у истом периоду претходне године.

Да је наплата индиректних пореза у прва три мјесеца много успјешнија него у истом периоду претходне године говори податак да је у прва три мјесеца наплаћено близу **27% годишњег плана наплате индиректних пореза за 2006.г.**³, а у истом периоду 2005.г. наплаћено је око 20% од укупно наплаћених индиректних пореза у 2005.г., што представља стандардну динамику наплате која одражава сезонске утицаје на привредна кретања у земљи.

Б. Анализа по врстама прихода:

У марту је забиљежен раст прихода од царина и царинских даџбина у односу на фебруар, но, посматрано на нивоу квартала забиљежен је пад прихода од царина од скоро 8%. Овакво кретање је очекиван тренд будући да кретање царина одсликава и кретање увоза.

Приходи од акцизе и даље биљеже раст, тако да је наплата за 13% већа у односу на I квартал 2005.г.

Успоредба наплате ПДВ-а и пореза на промет могућа је једино на укупном нивоу без обзира на ниво владе која је наплатила порез. Да би се упоредила наплата ПДВ-а у 2006. са наплатом пореза на промет у 2005. нужно је на наплату ПДВ-а додати наплату заосталог пореза на промет на ентитетским рачунима.⁴ Може се закључити да је у марту 2006.г. наплаћено само ПДВ-а и пореза на промет за 55% више него пореза на промет у истом мјесецу 2005.г. На нивоу квартала наплаћено је за скоро 69% више. Износ наплаћеног ПДВ-а у марту (брutto ПДВ-е) је коригован износом поврата исплаћеног у истом мјесецу.

Ц. Закључци за I квартал након увођења ПДВ-а:

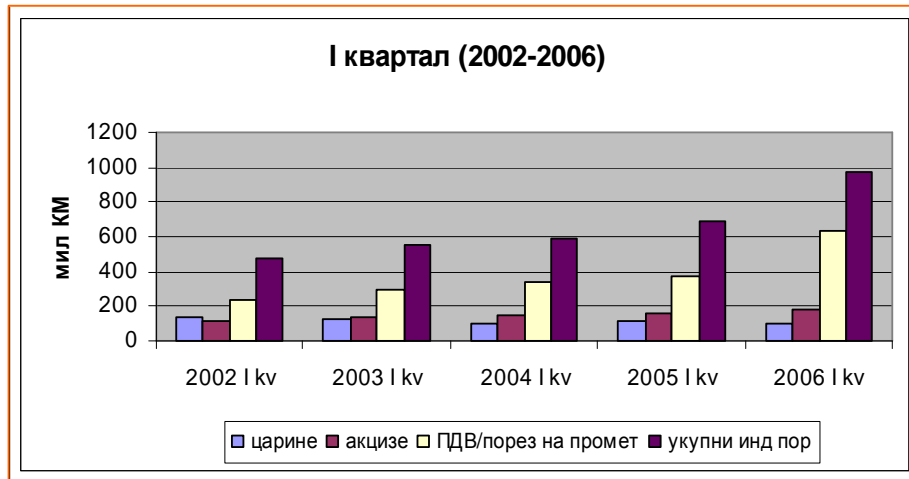
На графиконима 1 и 2 приказано је упоредно квартално кретање наплате главних група прихода од индиректних пореза у БиХ у периоду 2002 – 2006.г.⁵ На овом сегментираним приказу уочљиви су позитивни ефекти увођења ПДВ-а у првом кварталу 2006.г. на висину укупних прихода и прихода од пореза на промет и ПДВ-а. Примјећује се и константан раст прихода од пореза на промет и акциза, а нестабилно кретање царина.

² Наплата прихода у фебруару 2006 укључује: наплату индиректних пореза од стране УИО, стварну наплату заосталог пореза на промет у РС и процјену наплате пореза на промет у ФБиХ и Брчко Дистрикту на бази 50% наплате у јануару, а што одговара % наплате у РС у фебруару у односу на јануар 2006.г.

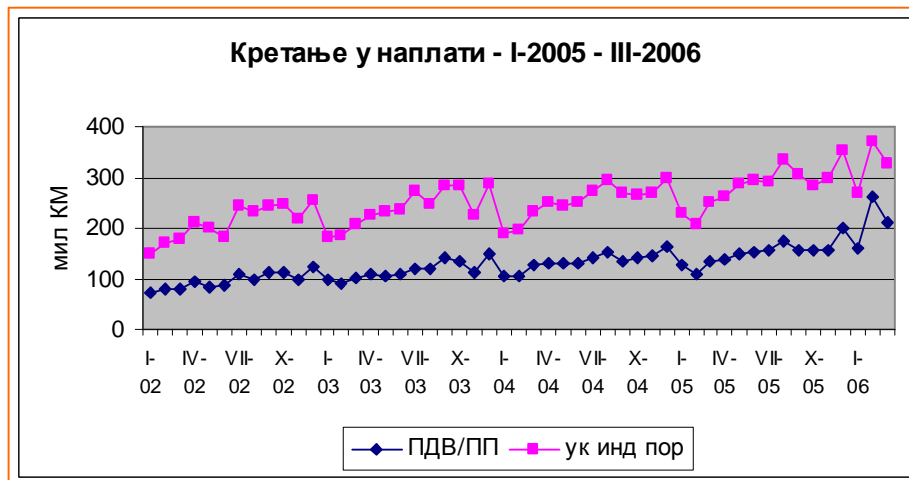
³ План наплате индиректних пореза износи 3,653 млрд КМ, од чега 3,503 млрд КМ на јединствени рачун УИО. План наплате је усвојило Фискално вијеће БиХ у октобру 2005.г. Више о томе у Билтену бр. 3.

⁴ Више о методологији за компаративно извјештавање о наплати индиректн. пореза у 2006.г. у Билтену бр. 7

⁵ Подаци о наплаћеним индиректним порезима за I квартал 2002.г. не укључују Брчко.



Графикон 1.



Графикон 2.

И поред фантастичних резултата у наплати индиректних пореза, а имајући у виду искуства других земаља, треба бити опрезан у даљим прогнозама. Како је речено, први квартал након увођења ПДВ-а не може бити поуздана основа за доношење опћих закључака о ефектима увођења ПДВ-а на приходе, јер се стабилизација очекује тек средином године. Потребан је опрез код трошења вишка средстава која су резултат увођења ПДВ-а, а поготово не треба доносити преурађене одлуке о могућим ребалансима буџета влада које се финансирају са јединственог рачуна УИО.

На крају, евидентно је сљедеће - систем ПДВ-а је у значајној мјери помогао креирању повољнијег и уређенијег правног и економског амбијента за пословање, стварању јединственог економског простора, сузбијању сиве економије и јачању финансијске дисциплине код обвезника. Да је тако показује велики број регистрарних обвезника (преко 34,000 обвезника⁶), висок степен поштивања обавеза од стране обвезника и велики пораст прихода од индиректних пореза у почетној фази када су грешке и непознавање ПДВ-е прописа очекивана појава на страни обвезника.

⁶ Пројекције броја обвезника ПДВ-а су се базирале на 16-20,000 обвезника који имају годишњи опорезиви промет преко 50,000 КМ. Подаци о промету су били преузети из званичних фин. извјештаја. Чињеница да је регистровано много више обвезника говори о укључивању у систем сиве економије и компанија које су до сада приказивале низак промет.

Ефекти увођења ПДВ-а: анализа робне размјене у I кварталу 2006

(приредила: мр.сц. Динка Антић)

Увод: Примијењена методологија

За квалитетну анализу кретања робне размјене БиХ у првом кварталу након увођења ПДВ-а није довољно само анализирати конкретни квартал, нити је довољна само успоредба са истим раздобљем прошле године. Будући да увођење ПДВ-а унеколико искривљује праву слику потребно је у анализу укључити и четврти квартал претходне године и базирати анализу робне размјене на два периода⁷:

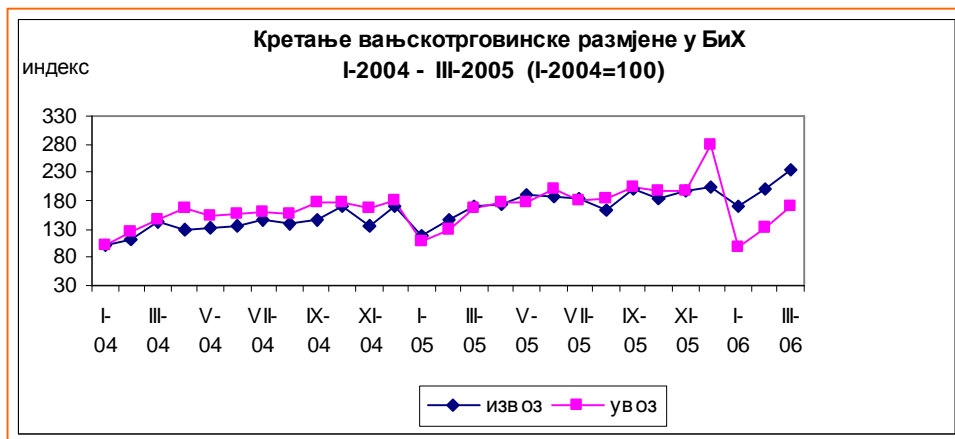
I период: октобар 2004 – март 2005

II период: октобар 2005 – март 2006

Главна кретања у робној размјени

Непосредно пред увођење ПДВ-а забиљежено је погоршање вањскотрговинске размјене које је резултирало у расту дефицита за 14% у односу на кретања у 2004.г. На лоше резултате у 2005.г. утицао је огроман пораст увоза у децембру 2005.г.

Посматрајући временску серију од 2004.г. до марта 2006.г. примјећује се понављање стандардног шаблона кретања увоза и извоза БиХ. Једино одступање може се уочити на крају 2005.г. које је резултат увоза великих залиха пред увођење ПДВ-а и одлагања извоза у одређеном обиму за 2006.г. због стимулативних ефеката ПДВ-а на извоз (одбитак улазног ПДВ-а у цијелости).



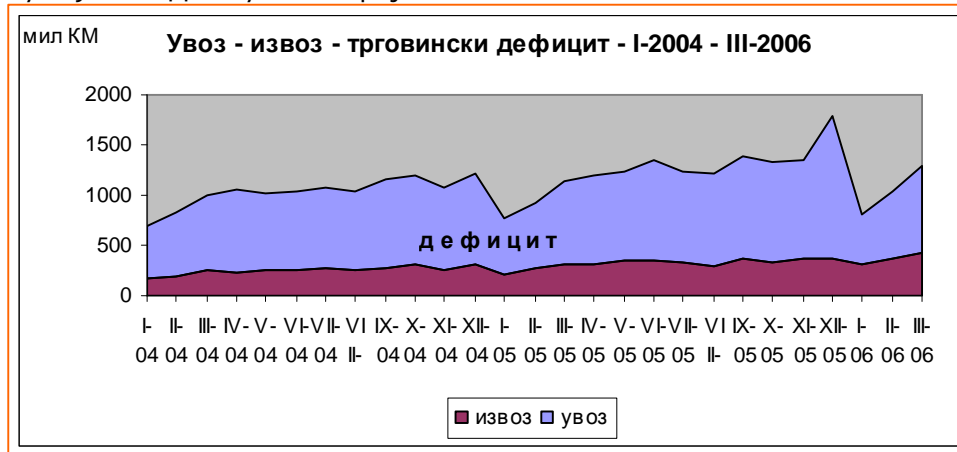
Графикон 3.

Ефекти увођења ПДВ-а одразили су се и на висину вањскотрговинског дефицита који је драстично порастао пред увођење ПДВ-а и потом се нагло смањило у првом кварталу 2006.г.:

Анализа робне размјене почетком 2006.г. показује побољшану слику робне размјене са иностранством, у виду смањења увоза и пораста извоза. Међутим, пад увоза је била појава "кратког даха". Већ крајем марта неутрализирали су се први почетни позитивни ефекти, с тим да треба имати у виду да би се увоз у првом кварталу требао кориговати

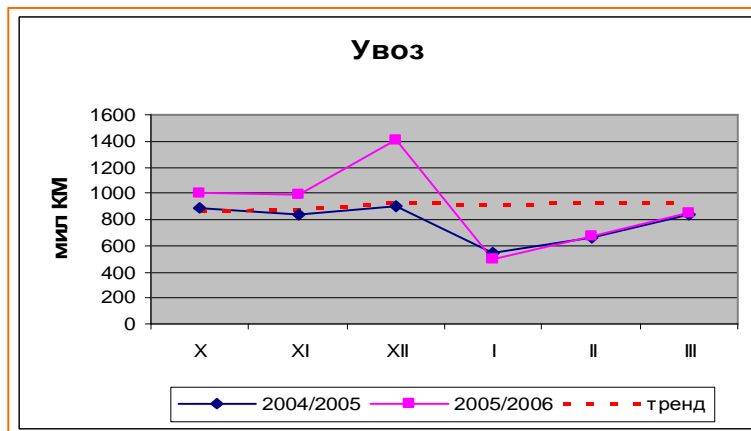
⁷ мјесечне податке о увозу и извозу за раздобље 2004 – март 2006.г. припремио је г. Игор Гавран, пројект менаџер Сектора за макроекономски систем при Вањскотрговинској комори БиХ

за одређени износ на више због увоза добара која би се иначе набавила у 2006.г. а која су се због увођења ПДВ-а увезла крајем 2005.г.



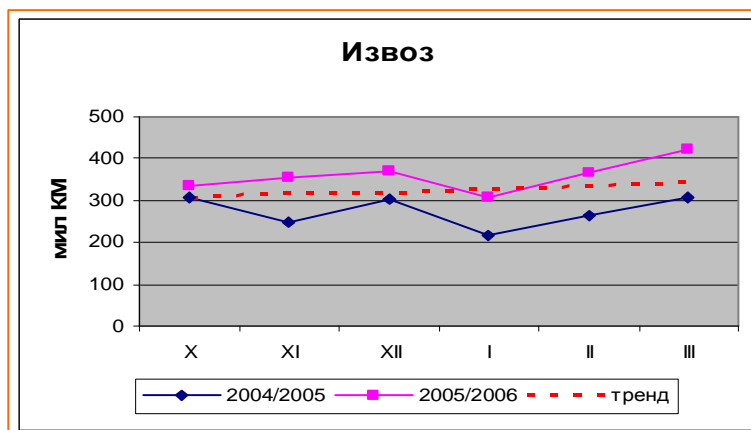
Графикон 4.

Значајно смањење дефицита у робној размјени и велики пораст покривености увоза



Графикон 5.

Међутим, за озбиљнију оцјену потребна је дубља анализа структуре извоза и анализа



Графикон 6.

извозом резултат су пораста извоза у првом кварталу. На графикону 6 се уочава да је извоз у првом кварталу вјерно пратио шаблон кретања из првог квартала 2005.г. уз одступања у задњем кварталу 2005. пред увођење ПДВ-а:

Посматрајући кретање извоза на први поглед би се могло закључити да је увођење ПДВ-а стимулисало постојеће извознике на већи извоз.

извоза исказаног у физичким јединицама и вриједносно. Исто тако, имајући у виду да су преваре код извоза најраширенији облик превара у систему ПДВ-а и у много уређенијим земљама Европе утврђени пораст извоза би требало узети са резервом, односно кориговати уколико извјештаји контролних служби УИО покажу значајније преваре код извозника.

Структура робне размјене:

Анализа структуре робне размјене базираће се на анализи увоза и извоза прије увођења ПДВ-а и након увођења ПДВ-а. У анализу су узете главне групе производа које у највећој мјери утичу на кретање робне размјене.

Увоз прије увођења ПДВ-а:

У порасту увоза у децембру 2005.г. највећи удио има увоз капиталне имовине (машина, опреме, возила), око 47%. Посматрано у односу на кретања у истом мјесецу 2004.г. може се видјети велики пораст који је у великој мјери узрокован набавкама и стварањем залиха пред увођење ПДВ-а. Велики пораст забиљежио је увоз производа који су у систему пореза на промет били ослобођени плаћања пореза (репродукцијски материјал, сировине и сл.) или су били опорезовани са 0% (опрема, резервни дијелови, лијекови, храна). Кад је ријеч о високотарифним производима, који су били опорезовани са 20%, забиљежен је раст вриједности увоза нафте и нафтних деривата који је резултат кумулативног ефекта раста цијена нафте на свјетском тржишту, промјена у курсу долара и структуре увоза по врсти производа. Увоз кафе, духанских производа, алкохола и пића одговара шаблону увоза ових производа крајем године. Забиљежен је и велики увоз прехранбених производа, у првом реду млијека и млијечних производа, те јестивог уља и масти, и то 44% и 78% респективно.

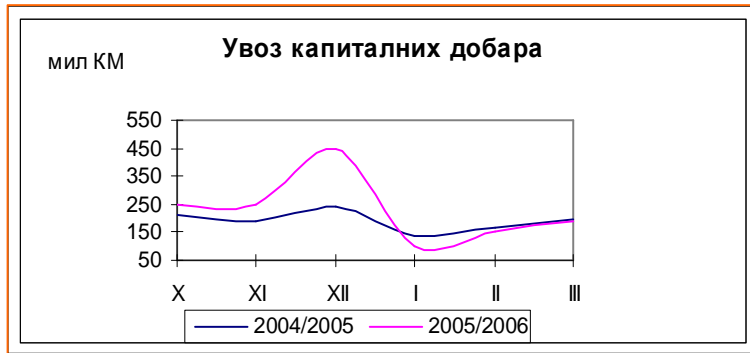
Увоз у I кварталу 2006.г.:

Иако се увоз ове године полако враћа у нормалу односи и структура увоза одражавају одговор компанија и тржишта на увођење ПДВ-а у склопу управљања залихама. Почетком 2006.г. све су групе производа биљеже пад, како у односу на децембар 2005.г. тако и у поређењу са почетком 2006.г. Највећи пад је код увоза машина и репродукционог материјала, што је очекивано с обзиром на енорман увоз ових добара у децембру пред увођење ПДВ-а.

група производа	структура увоза			I кв 06 / I кв 05
	I кв 05	IV кв 05	I кв 06	
минерална горива и уља	13.48%	12.29%	16.24%	20.00%
возила	6.72%	8.44%	6.00%	-10.95%
машине и опрема	18.19%	19.15%	15.83%	-13.32%
фармацеутски производи	2.55%	2.71%	2.41%	-5.77%
силовине / репроматеријал	25.78%	26.50%	25.79%	-0.38%
храна, прехранбени производи (укључујући пића и кафу)	16.91%	13.94%	15.70%	-7.54%
остали производи	16.37%	16.97%	18.03%	9.70%
	100.00%	100.00%	100.00%	-0.39%

Табела 1.

На графиконима 7 и 8 приказани су одложени ефекти увођења ПДВ-а на увоз у првом кварталу 2006.г. карактеристичних група производа:

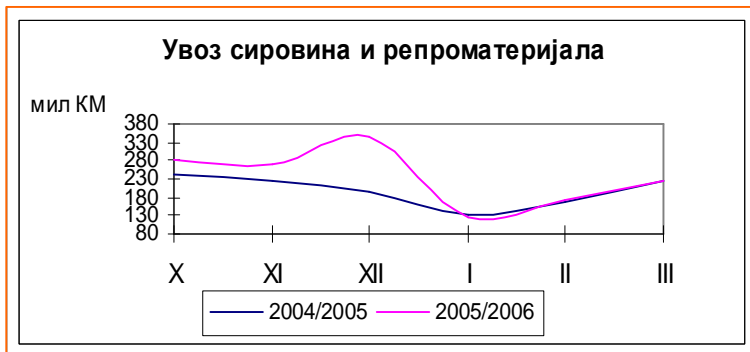


Примјетан је поступан раст увоза хране и прехранбених производа тако да је увоз те групе производа у марту 2006. скоро идентичан увозу у марту 2005.г. Посматрајући на нивоу квартала I кв 2006 је већ достигао 87% увоза I квартала 2005, а раније набавке у децембру су компензирале мањак увоза у јануару.

Графикон 7

Н.Б. у капитална добра укључене су машине, опрема и возила

Једина групација производа код које је забиљежен раст увоза у односу на јануар 2005.г. су минерална уља (нафта и нафтни деривати). Занимљиво је поређење увоза минералних уља по количини и вриједности у првом кварталу 2006. и истом кварталу 2005.г. Вриједност увоза у прва три мјесеца 2006.г. је порасла за 20% а увезено је



свега 75% количина минералних уља у односу на исто раздобље 2005.г., а што одражава велики пораст цијена нафте на свјетском тржишту. Посматрајући остале акцизне производе примјетан је раст увоза кафе, алкохола и алкохолних пића за 25%, а дувана за 27% више у односу на I квартал 2005.г.

Графикон 8

Примјетан је и пораст увоза групације "остали производи" који је компензирао пад увоза осталих главних групација производа (машина, опреме, сировина, репроматеријала, метала и производа од метала). Тако је у првом кварталу, а поготово у марту, регистрован повећани увоз намјештаја, обуће, одјеће, дрвета, папира и картона. Забиљежен је и велики пораст увоза коже и влакана у марту 2006. Анализе извоза у наредним мјесецима требале би показати да ли је повећан увоз ових производа резултат потреба домаће производње и извоза (lohn послови).

Извоз прије увођења ПДВ-а:

Анализа извоза се базира на неколико главних група производа који у укупном извозу учествују са око 70%. Интересантно је да је тај однос скоро идентичан у цјелокупном посматраном периоду од јануара 2004. до марта 2006.г. без обзира на осцилације вриједности извоза. Међутим, подаци показују различито кретање извоза главних група производа.

Крајем 2005.г. дошло је до благог раста извоза у односу на претходне мјесеце. У структури извоза највећи раст имао је извоз минералних твари (углавном извоз угља,

кокса и електричне енергије), продуката хемијске индустрије или сродних индустрија, дрвета и дрвоног угља, алуминија, машина и алата.

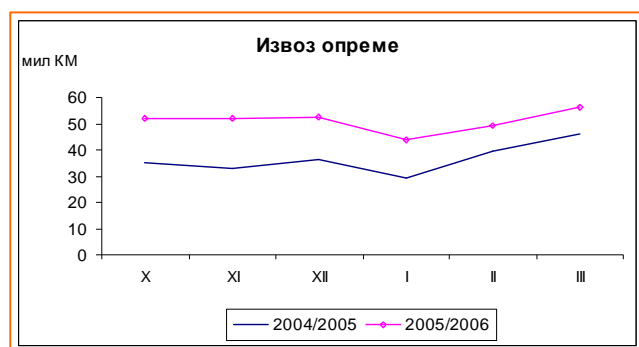
Извоз у I кварталу 2006.г:

Ситуација се промијенила након увођења ПДВ-а. Занимљива је појава наглог раста извоза одређених производа у јануару 2006.г. када, углавном, нема улазног ПДВ-а (осим у облику плаћеног пореза на промет у залихама акцизних добара на дан 31.12.2005.г.) и мотива за одлагање извоза. Истраге УИО би требале расвијетлити узроке пораста извоза неких добара у јануару. Међутим, извоз неких група производа је наставио расти и у фебруару и марту што је резултат стимулативних ефеката система ПДВ-а због поврата улазног пореза извозницима.

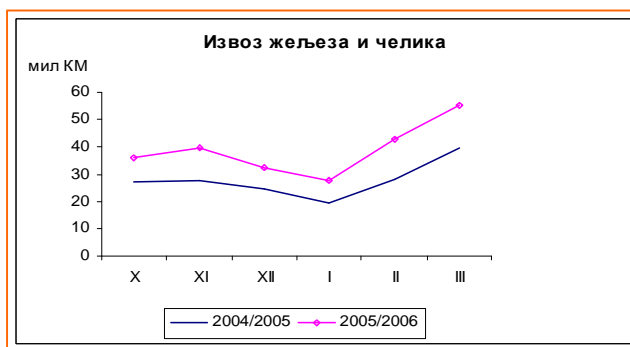
Из табеле 2 се могу видјети мјесечне осцилације извоза у 2006.г. Поред угља, дрвета, алуминија, електричне енергије, пораст извоза у првим мјесецима 2006.г. у односу на почетак 2005.г. биљеже сљедећи производи: неоргански хемијски производи, органска и неорганска једињења племенитих метала, одјећа, обућа, производи од жељеза (гвожђа) и челика, машине. У табели је посебно исказан и извоз намјештаја због великог пораста извоза у 2006.г.

групе производа	мјесечна поређења			квартална поређења		% структура извоза		
	I-06/ I-05	II-06/ II-05	III-06/III-05	I кв 06 / IV кв 05	I кв 06 / I кв 05	I кв 05	IV кв 05	I кв 06
енергенти	-9%	-1%	22%	14%	3%	11.44%	7.69%	8.47%
неоргански хемијски произв.	96%	56%	99%	22%	84%	5.37%	6.02%	7.12%
дрво	3%	37%	24%	-29%	21%	7.56%	9.66%	6.60%
жељезо (гвожђе) и челик	44%	52%	41%	16%	45%	11.01%	10.20%	11.48%
алуминиј и произв. од алуминија	32%	47%	33%	24%	37%	13.85%	11.35%	13.65%
машине	49%	25%	23%	-4%	30%	14.56%	14.72%	13.66%
намјештај	155%	107%	124%	-3%	127%	4.95%	8.64%	8.08%
остали производи	46%	44%	28%	1%	38%	31.26%	31.73%	30.95%
укупно извоз	42%	39%	37%	3%	39%	100.00%	100.00%	100.00%

Табела 2



Графикон 9

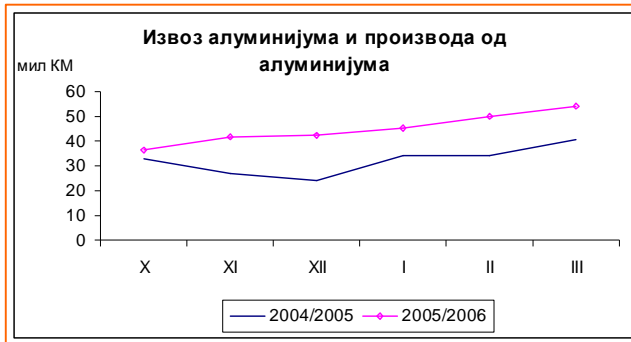


Графикон 10

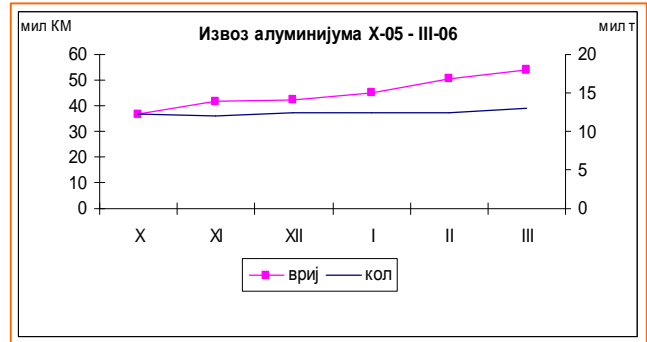
Како се види из графикона 9 и 10 извоз опреме, машина, жељеза и челика прати шаблону из претходног периода посматрања. Очекује се да ће се промијенити и

структура извоза тако да ће се више извозити производи више фазе обраде и финални производи.

Извоз алуминија и алуминијских производа има највеће појединачно учешће у укупном извозу и представља главни извозни производ земље и шансу за даљи развој домаћих капацитета. У посљедњих шест мјесеци забиљежен је константан раст извоза.



Графикон 11



Графикон 12

Међутим, ако се анализира однос вриједности извоза и извезене количине може се закључити да је повећани извоз резултат раста цијене глинице и алуминија на свјетском тржишту а не резултат пораста извезене количине, како се види на графикону 12.

Ово значи да постоји простор за повећање производње у постојећим капацитетима или чак инсталацију нових капацитета за прераду боксита и глинице у БиХ јер постоји потражња на свјетском тржишту за алуминијем и алуминијским производима.

Закључак

У прва три мјесеца након увођења ПДВ-а могу се уочити сљедећа кретања у односу на исти квартал 2005.г.:

- **дошло је до значајног раста извоза за 39 %**
- **увоз уз нагли пад и наступан раст се задржава на истом нивоу**
- **дефицит робне размјене је мањи за 25%**
- **порасла је покривеност увоза извозом за 40%**

Ови резултати нам говоре и сљедеће:

- потврдила су се очекивања да ће се увођењем ПДВ-а смањити и успорити раст увоза, а да ће се стимулисати извоз;
- велики пораст покривености увоза извозом резултат је наглог раста извоза и пада, а потом успореног раста увоза;
- пораст увоза у марту неутрализовао је почетне охрабрујуће резултате – оваква кретања потврђују висок степен овисности економије БиХ о увозу услед неразвијености домаће производње;
- још је рано доносити закључке о даљем кретању увоза – евидентно је да компаније још увијек троше залихе које су нагомилале у децембру 2006.г. Да ли ће се компаније определијелити за нову политику залиха која подразумијева заокрет према домаћим добављачима остаје питање на које ћемо добити одговор у наредном кварталу. У систему ПДВ-а набавка залиха из увоза са плаћањем царинских дажбина и ПДВ-а на граници финансијски је неповољнија, те за очекивати је да ће увођење ПДВ-а довести до супституције увоза са домаћим производима;
- није довољно ослонити се само на позитивне ефекте који произилазе из система ПДВ-а као таквог – потребно је паралелно дјеловати и другим мјерама и инструментима економске политике у правцу стимулирања инвестиција и извоза.

Мјесечни консолидовани извјештај јануар – март 2006. године

припремила: Александра Пегоје

	I	II	III	укупно
Текући Приходи	218,1	360,4	384,9	963,4
<i>Порески приходи</i>	206,0	343,9	355,1	904,9
<i>Инди­ректни порези</i>	190,7	322,6	323,6	836,9
<i>ПДВ</i>	57,3	212,7	203,7	473,7
ПДВ на увозе	56,5	102,6	136,7	295,8
ПДВ обавеза према ПДВ пријавама	0,8	100,7	75,9	177,4
ПДВ према аутоматском раз­резу од стане УИО			0,1	0,1
ПДВ једнократне уплате	0,1	9,4	2,1	11,6
остало			0,1	0,1
Поврат ПДВ			-11,2	-11,2
Царине	33,3	30,8	41,5	105,6
Порез на промет	25,0	10,6	4,4	40,0
увозни акцизни производи	7,8	0,2	0,0	8,0
домаћи акцизни производи	1,1	2,0	0,2	3,3
остали производи	9,4	4,1	2,3	15,8
на услуге	6,5	4,0	1,7	12,2
Акцизе	62,8	56,9	63,1	182,8
увозни пр.	50,5	45,7	48,4	144,6
у земљи	12,3	11,2	14,7	38,2
Путарина	11,9	11,2	12,1	35,1
Остало	0,4	0,5	0,7	1,6
Остали поврати			-1,9	-1,9
Трансфери са ЈР				
<i>Директни порези</i>	15,3	21,3	31,5	68,0
Порези на доходак и добит	6,9	10,3	20,0	37,3
Остали порески приходи	8,4	10,9	11,4	30,7
<i>Непорески приходи</i>	11,6	16,1	29,7	57,3
<i>Донације/грантови</i>	0,0	0,3	0,1	0,4
<i>Трансфери виших нивоа</i>	0,5	0,1	0,1	0,7
Текући Расходи	204,3	297,8	219,3	721,4
<i>Текући из­даци</i>	28,5	43,4	44,7	116,7
<i>Плате и накнаде</i>	25,8	37,4	38,1	101,3
Плате	24,9	34,7	35,1	94,6
од чега: доприноси	7,0	10,8	10,8	28,6
од чега: порези на плате	1,6	1,9	2,0	5,5
Накнаде	0,9	2,8	3,0	6,7
<i>Издаци за материјал и услуге</i>	2,8	6,0	6,7	15,4
<i>Грантови/Социјални трансфери/Субвенције</i>	37,5	10,3	51,3	99,1
Трансфери домаћинствима	32,5	3,6	45,1	81,2
Трансфери организацијама/институцијама	0,8	0,8	2,3	3,9
Субвенције	4,2	5,9	3,9	14,0
<i>Плаћање камате</i>	0,0	0,4	0,2	0,7
<i>Остали из­даци/потрошња/трансфери</i>	0,8	1,8	1,4	4,0
<i>Трансфери са јединственог рачуна УИО</i>	126,4	209,7	95,3	431,4
Буџет БиХ	41,1	39,2	43,1	123,4
ФБиХ / кантони, Дирекција за путеве	67,6	145,7	23,7	237,0
РС / градови, општине, ЈП "Путеви РС"	13,1	15,6	18,7	47,4
Брчко Дистрикт	4,5	9,3	9,8	23,6
<i>Амортизација вањског дуга</i>	8,0	27,4	21,8	57,2
<i>Трансфери нижим нивоима</i>	3,1	4,8	4,5	12,4
Владина штедња (1 - 2)	13,9	62,6	165,6	242,0
<i>Капитални примици</i>	23,9	6,5	1,2	31,6
<i>Капитални из­даци</i>	0,1	0,8	1,5	2,4
Владин суфицит/дефицит (3+4-5)	37,6	68,3	165,3	271,2
од чега: Резерве са јединственог рачуна УИО	16,2	31,6	20,6	68,4

Табела 3. Мјесечни консолидовани извјештај јануар-март 2006. године

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/fax: +387 51 335 350, E-mail: dinka.antic@uino.gov.ba
 Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 546, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Мјесечни консолидовани извјештај јануар – март 2006. године
 припремила: Александра Регоје

	I	II	III	укупно
Текући Приходи	229,8	372,2	395,9	997,9
<i>Порески приходи</i>	208,2	346,1	357,3	911,5
<i>Индијектни порези</i>	192,3	324,3	325,2	841,8
<i>ПДВ</i>	57,3	212,7	203,7	473,7
ПДВ на увозе	56,5	102,6	136,7	295,8
ПДВ обавеза према ПДВ пријавама	0,8	100,7	75,9	177,4
ПДВ према аутоматском разрезу од стане УИО			0,1	0,1
ПДВ једнократне уплате	0,1	9,4	2,1	11,6
остало			0,1	0,1
Поврат ПДВ			-11,2	-11,2
Царине	33,3	30,8	41,5	105,6
Порез на промет	26,6	12,1	6,0	44,7
увозни акцизни производи	7,8	0,2	0,1	8,1
домаћи акцизни производи	1,1	2,0	0,2	3,3
остали производи	10,5	5,2	3,3	19,0
на услуге	7,0	4,4	2,2	13,5
остало	0,2	0,3	0,2	0,7
Акцизе	62,8	56,9	63,1	182,8
увозни пр.	50,5	45,7	48,4	144,6
у земљи	12,3	11,2	14,7	38,2
Путарина	11,9	11,2	12,1	35,1
Остало	0,4	0,6	0,7	1,7
Остали поврати			-1,9	-1,9
<i>Директни порези</i>	15,9	21,8	32,0	69,8
Порези на доходак и добит	7,1	10,5	20,2	37,9
Остали порески приходи	8,8	11,3	11,8	31,9
<i>Непорески приходи</i>	18,6	23,5	35,8	77,9
<i>Доприноси фондова</i>	1,2	1,2	1,2	3,5
<i>Остали приходи</i>	1,0	0,9	1,2	3,1
<i>Донације/грантови</i>	0,4	0,4	0,4	1,1
<i>Трансфери виших нивоа</i>	0,5	0,1	0,1	0,7
Текући Расходи	207,0	297,0	215,9	719,9
<i>Текући издаци</i>	74,8	89,5	92,6	256,9
<i>Плате и накнаде</i>	63,0	74,1	77,0	214,1
Плате	56,2	64,9	67,5	188,5
Накнаде	6,8	9,2	9,5	25,5
<i>Издаци за материјал и услуге</i>	11,8	15,4	15,6	42,8
<i>Грантови/Социјални трансфери/Субвенције</i>	39,2	11,9	52,9	104,0
Трансфери домаћинствима	33,8	4,7	46,3	84,8
Трансфери организацијама/институцијама	1,2	1,2	2,7	5,2
Субвенције	4,2	5,9	3,9	14,0
<i>Плаћање камате</i>	0,0	0,4	0,2	0,7
<i>Остали издаци/потрошња/трансфери</i>	1,1	1,8	1,4	4,3
<i>Трансфери са јединственог рачуна УИО</i>	80,8	161,3	42,4	284,4
ФБиХ / кантони, Дирекција за цесте	67,6	145,7	23,7	237,0
РС / градови, општине, ЈП "Путеви РС"	13,1	15,6	18,7	47,4
<i>Амортизација вањског дуга</i>	8,0	27,4	21,8	57,2
<i>Трансфери нижим нивоима</i>	3,1	4,8	4,5	12,4
Владина штедња (1 - 2)	22,8	75,1	180,0	278,0
<i>Капитални примици</i>	23,9	6,5	1,2	31,6
<i>Капитални издаци</i>	1,3	1,0	1,8	4,1
Владин суфицит/дефицит (3+4-5)	45,3	80,7	179,4	305,5
од чега: Резерве са јединственог рачуна УИО	16,2	31,6	20,6	68,4

Табела 4. Мјесечни консолидовани извјештај јануар-март 2006. године

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/fax: +387 51 335 350, E-mail: dinka.antic@uino.gov.ba
 Сарајево: Боке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 546, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Напомене уз табелу 3:

1. Консолидовани извјештај укључује:
 - приходе од индиректних пореза које прикупља Управа за индиректно опорезивање на Јединствени рачун,
 - трансфере са Јединственог рачуна УИО за сервисирање вањског дуга,
 - трансфере са Јединственог рачуна УИО за финансирање Брчко Дистрикта, кантона, општина и Дирекција за путеве,
 - приходе буџета Босне и Херцеговине са Јединственог рачуна УИО,
 - приходе и расходе буџета Федерације БиХ,
 - приходе и расходе буџета Републике Српске.
2. Подаци о приходима и расходима Федерације БиХ и Републике Српске нису у потпуности усклађени због примјене различитих рачуноводствених метода.

Напомене уз табелу 4:

1. Консолидовани извјештај укључује:
 - приходе од индиректних пореза које прикупља Управа за индиректно опорезивање на Јединствени рачун,
 - трансфере са Јединственог рачуна УИО за сервисирање вањског дуга,
 - трансфере са Јединственог рачуна УИО за финансирање Брчко Дистрикта, кантона, општина и Дирекција за путеве,
 - приходе и расходе буџета Босне и Херцеговине,
 - приходе и расходе буџета Брчко Дистрикта,
 - приходе и расходе буџета Федерације БиХ,
 - приходе и расходе буџета Републике Српске.
2. Када буду доступни подаци из Федерације БиХ објавиће се комплетна табела која ће укључити и:
 - приходе ентитета који се прикупљају на рачуне трезора ентитета
 - трансфере нижим нивоима власти (кантонима, општинама, дирекцијама за путеве и др.), који се дозначују на ниже разине у складу са ентитетским прописима, укључујући и трансфере са Јединственог рачуна УНО и трансфере осталих прихода прикупљених на нивоу ентитета.
3. Подаци о приходима и расходима Федерације БиХ и Републике Српске нису у потпуности усклађени због примјене различитих рачуноводствених метода

Консолидација буџета кантона и општина

(припремио: Огњен Ђукић, макроекономиста у Одјељењу)

Зеничко-добојски кантон је први кантон у БиХ са чије територије су све општине, укључујући и сам кантон, доставиле податке Одјељењу за макроекономску анализу о извршењу буџета за прва два мјесеца 2006. године. У складу са тим, Одјељење у овом броју Билтена објављује консолидовани буџет Зеничко-добојског кантона (Табела 5).

Да би се извршила правилна консолидација буџета два нивоа управе, у овом случају кантона и општина, неопходно је нетирати међубуџетске трансакције, тј, умањити консолидовани извјештај за износ ових трансакција. На примјер, ако је у јануару мјесецу дошло до трансакције од стране кантона према једној од општина, онда је потребно консолидовани буџет умањити за износ тог трансфера, тј. нетирати овај расход кантона са коресподентним приходом општине. У противном долази до дуплог рачунања јер се иста средства по два пута рачунају као приход и као расход.

Ово као директну последицу има увећавање консолидованог буџета што може водити до погрешних закључака о величини одређеног нивоа управе, његовој ефикасности и учешћу у укупном консолидованом буџету БиХ.

Неопходне додатне информације од кантона

Из горе наведених разлога је важно идентификовати трансакције између различитих буџетских јединица, тј. трансакције из једног буџета у други. На кантонално-општинском нивоу, најчешћи смјер ових трансакција је од кантона према општинама, на примјер у виду различитих грантова. Често из самих извјештаја није могуће разлучити трансфере према општинама од осталих трансфера. На примјер, у случају Зеничко-добојског кантона, расходовна ставка "Грантови појединцима" у себи садржи и грантове усмјерене кроз општинске буџете. Да би се урадила правилна консолидација потребно је знати који је износ Грантова појединцима био усмјерен кроз општине а који је ишао директно појединцима. **Због тога, Одјељење за макроекономску анализу ће у наредном периоду захтијевати од свих кантона да уз редовне мјесечне извјештаје достављају додатне информације у којима се прецизирају сви трансфери према општинама. Важно је истаћи да је достављање ових информација од интереса за саме кантоне јер се исправном консолидацијом долази до праве слике о структури и величини консолидованог буџета ових нивоа власти и избјегава дупло рачунање које увеличава њихов износ.**

У случају недостатка информација при консолидацији Зеничко-добојског кантона, Одјељење за макроекономску анализу је поступило на сљедећи начин:

1. Расходовна ставка кантоналног буџета "Грантови другим нивоима владе" нетирана је са приходовним ставкама општина "Грантови од осталих нивоа власти" и "Капиталне потпоре од осталих нивоа власти".
2. Преостала разлика на ставкама општина "Грантови од осталих нивоа власти" и "Капиталне потпоре од осталих нивоа власти" је нетирана са расходовном ставком кантоналног буџета "Грантови појединцима".

	Кантон + општине (консолидовано)		Кантон		Општине	
	јан	феб	јан	феб	јан	феб
Расходи	13.133.050	14.947.502	11.068.475	11.472.752	2.527.256	3.802.610
Текући издаци	13.214.171	14.809.520	11.068.475	11.472.752	2.145.696	3.336.768
Плаће и накнаде	7.403.051	8.089.536	6.800.225	7.003.939	602.826	1.085.597
Бруто плаће	6.220.699	6.705.645	5.805.325	5.888.642	415.374	817.003
од чега: Порези на плаће	162.396	222.235	146.724	191.812	15.672	30.423
од чега: Доприноси на терет запослених	1.917.403	2.054.863	1.780.206	1.800.682	137.197	254.181
Накнаде	1.182.352	1.383.891	994.900	1.115.297	187.452	268.594
Доприноси послодавца и остали доприноси	741.950	796.228	692.711	704.859	49.239	91.369
Издаци за материјал и услуге	2.332.971	3.216.149	1.697.813	1.894.672	635.158	1.321.476
Текући грантови	2.024.060	2.328.034	1.810.579	1.869.283	676.161	786.612
од чега: Грантови другим нивоима владе	32.908	72.146	227.332	354.217	32.908	72.146
од чега: Грантови појединцима	1.106.452	1.583.251	983.789	1.191.583	358.011	365.311
Капитални грантови	173.542	195.840	0	0	173.542	195.840
Дознаке нижим потрошачким јединицама	381.560	456.392	0	0	381.560	456.392
Приходи	14.308.501	7.637.219	11.196.302	4.426.474	3.431.859	3.520.739
Приходи од пореза	11.440.226	4.695.665	9.691.243	3.163.934	1.748.983	1.531.731
Порези на добит појединаца и предузећа	597.651	578.673	473.197	246.868	124.453	331.805
Порези на добит појединаца	124.453	314.517	0	0	124.453	314.517
Порез на добит предузећа	473.197	246.868	473.197	246.868	0	0
Остали порези на добит појединаца и предузећа	0	0	0	0	0	0
Порези на плаће и радну снагу	1.644.457	297.266	1.326.188	0	318.268	297.266
Порез на имовину	372.990	1.564.078	0	1.016.807	372.990	547.271
Домаћи порези на добра и услуге (по прописима до 31.12.05)	7.355.274	2.148.140	6.519.294	1.839.071	835.980	309.069
Остали порези	40.830	66.700	0	22.262	40.830	44.438
Непорезни приходи	2.843.245	2.865.344	1.505.059	1.211.583	1.338.186	1.653.761
Текуће потпоре (Грантови)	16.500	76.150	0	50.957	336.160	335.187
од чега: Грантови из иностранства	0	46.674	0	46.674	0	0
од чега: Грантови од осталих нивоа власти	0	4.283	0	4.283	319.660	309.994
Трансфери са Јединственог рачуна (приходи од инд. пореза)	1.437.555	40.808	1.372.563	38.926	64.992	1.882
Примици	11.845	547.292	5.000	0	149.866	565.159
Капитални примици	0	547.292	0	0	0	547.292
Капитални грантови (потпоре)	6.845	0	0	0	149.866	17.866
од чега: Капиталне потпоре из иностранства	6.845	0	0	0	6.845	0
од чега: Капиталне потпоре од осталих нивоа власти	0	0	0	0	143.020	17.866
Примљене отплате даних зајмова и поврата учеш. у капиталу	5.000	0	5.000	0	0	0
од чега: Примљене отплате од позај. другим нивоима владе	5.000	0	5.000	0	0	0
Издаци	491.588	307.806	479.090	239.841	12.498	67.965
Издаци за набавку сталних средстава	466.307	295.308	466.307	239.841	0	55.467
Отплате дугова	25.281	12.498	12.783	0	12.498	12.498
од чега: Отплате дугова примљених кроз Државу	0	0	0	0	0	0
од чега: Спољне отплате	12.783	0	12.783	0	0	0

Табела 5. Зеничко-добојски кантон: консолидација буџета кантона и општина

Из активности Одјељења

13.-14. април 2006.г.

У својој опроштајној посјети Босни и Херцеговини г. Peter Doyle, шеф Мисије ММФ-а за БиХ, разговарао је са особљем Одјељења о даљим активностима на успостави и развоју система мјесечног извјештавања свих нивоа управе и проблемима с којима се Одјељење суочава у конкретном раду са општинама и кантонима, те о осталим задацима Одјељења, првенствено у вези са пројекцијама прихода од индиректних пореза за ову годину и за наредни период. Особље Одјељења је имало задовољство упознати и новог шефа Мисије ММФ-а г. Dimitria Demekasa који је најавио наредну посјету БиХ за јуни 2006.г. када ће властима БиХ уручити препоруке ММФ-а.



с лијева: Огњен Ђукић, Peter Doyle, Динка Антић, Dimitri Demekas, John Norregaard (резидентни представник ММФ-а у БиХ)

Обавијест општинама и кантонима:

Молимо оне извјештајне јединице које то до сада нису учиниле да Одјељењу доставе буџете за 2006.г. и извршења буџета за 2005.г. Одјељење је дизајнирало компаративне извјештаје о мјесечном извршењу буџета који ће бити дневно ажурни и који ће бити доступни на Интернет страници Одјељења www.oma.uino.gov.ba. Извјештаји се на захтјев могу слати и факсом.